

B. Vermeulen & A. Declercq
Katholieke Universiteit Leuven, LUCAS

SITUERING

- Vlaamse Ouderen Zorg Studie: longitudinaal onderzoek naar zorgsituatie bij kwetsbare ouderen die thuiszorg gebruiken
- Niet vanzelfsprekend om diagnose van depressie bij ouderen te stellen → 'gemaskerde depressie'
- Gezondheidsenquête van 2008: globale prevalentie voor depressieve problemen in Vlaams Gewest 13% bij 65 tot 74-jarigen, 10% bij 75+'ers

Beschermen sociale contacten tegen ernstigere depressieve gevoelens?

ONDERZOEKSDSIGN

Steekproef

Kwetsbare ouderen die professionele thuiszorg gebruiken: 487 ouderen en 320 van hun centrale mantelzorgers & koppeling informatie ouderen en mantelzorgers

Design

Screening door thuiszorgorganisaties

Selectiecriteria ouderen:

- Voldoende het Nederlands beheersen
- In 1 van de 8 geselecteerde regio's verblijven
- Ouder dan 64 jaar zijn
- Minstens psychisch onwelbevinden of geheugenproblemen ervaren
- Thuiszorg gebruiken

Bevraging positief geselecteerde ouderen:

- Gestandaardiseerde vragenlijst
- face-to-face bevraging ouderen door peer-interviewers
- schriftelijk invullen door mantelzorgers

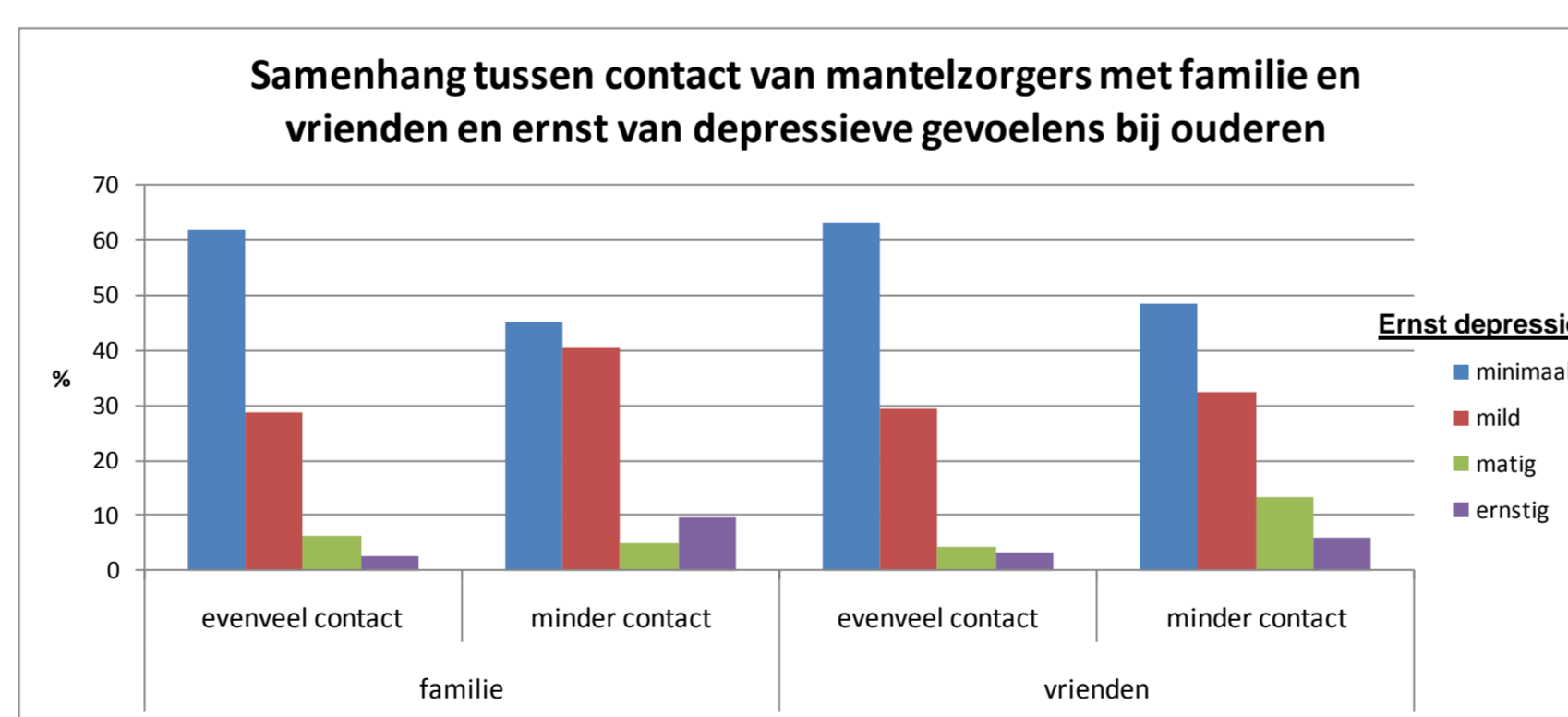
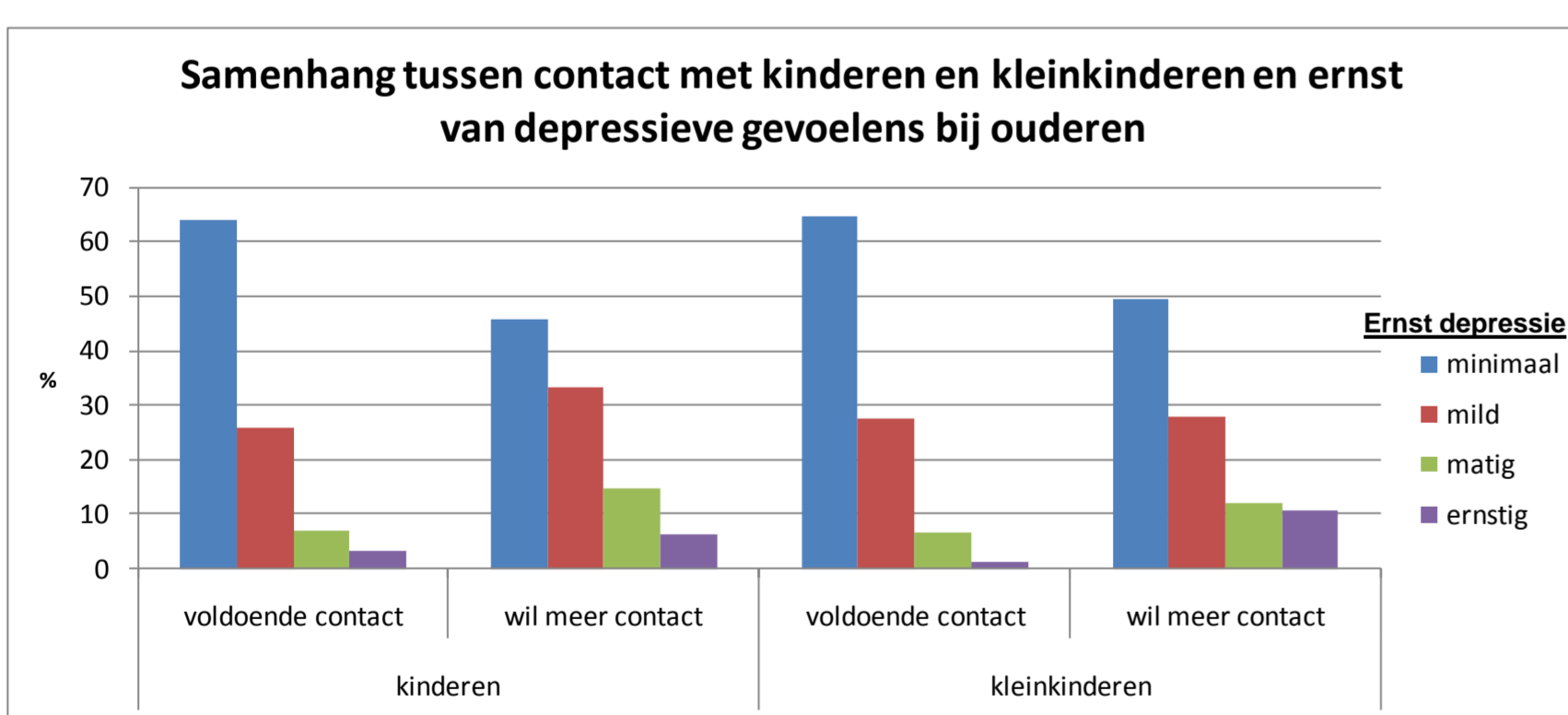
Instrumenten

Ernst van depressieve gevoelens: gemeten bij ouderen door middel van *Geriatric Depression Scale* met 15 items

FIGUREN

Antwoordverdelingen voor de items van de GDS15

negatieve items	% ja
Blijft u liever thuis dan uit te gaan en nieuwe dingen te doen?	69
Bent u met veel interesses en activiteiten opgehouden?	60
Hebt u het gevoel dat u meer moeite heeft met het geheugen dan anderen?	48
Bent u bang dat u iets naars zal overkomen?	42
Hebt u het gevoel dat uw leven leeg is?	28
Verveelt u zich vaak?	25
Voelt u zich nogal waardeloos op het ogenblik?	23
Voelt u zich vaak hopeloos?	19
Denkt u dat de meeste mensen het beter hebben dan u?	19
Hebt u het gevoel dat uw situatie hopeloos is?	18
positieve items	% nee
Voelt u zich energiek?	42
Bent u innerlijk tevreden met uw leven?	16
Voelt u zich meestal wel gelukkig?	12
Hebt u meestal een goed humeur?	10
Vindt u het fijn om te leven?	7

Vindt u dat u genoeg contact heeft met uw kinderen / kleinkinderen of zou u meer of juist minder contact met hen willen?

Heeft u het gevoel dat u uw familie / vrienden minder vaak of juist vaker ziet sinds u zorgt voor de oudere?

RESULTATEN

1. Hoe ernstig zijn de depressieve gevoelens?

Ernst van depressieve gevoelens	Score op GDS	Totaal (n= 433)
Minimaal	0-4	n= 279 (63%)
Mild	5-8	n= 116 (26%)
Matig	9-11	n= 32 (7%)
Ernstig	12-15	n= 16 (4%)

2. Hoe hangen depressieve gevoelens samen met sociale contacten?

Ouderen:	kinderen	kleinkinderen
wil minder contact	0%	1%
voldoende contact	92%	76%
wil meer contact	8%	23%

- ➔ 1 op 4 ouderen wenst meer contact met de kleinkinderen
- ➔ Ouderen die meer contact willen met hun kinderen of kleinkinderen hebben vaker ernstigere depressieve gevoelens

Mantelzorgers:	familie	vrienden
minder contact	15%	26%
evenveel contact	72%	71%
meer contact	13%	3%

- ➔ 1 op 4 mantelzorgers heeft verminderde contacten met vrienden
- ➔ Mantelzorgers die hun familie of vrienden minder zien sinds ze zorgen voor de oudere, zorgen vaker voor een oudere met ernstigere depressieve gevoelens

AANBEVELINGEN

Voor het werkveld: Competenties aanleren om depressiviteit bij ouderen op te sporen
Basisprincipes van begeleiding van mensen met depressie kunnen hanteren

Voor de overheid: Inzetten op sensitieve, laagdrempelige vroegdetectie van depressieve gevoelens
Sociaal weefsel rond ouderen en mantelzorgers op lokaal niveau ondersteunen

BESLUIT

Ouderen hebben ernstigere depressieve gevoelens wanneer ze meer sociale contacten wensen. Mantelzorgers met meer sociale belasting zorgen vaker voor ouderen met ernstigere depressieve gevoelens.

MEER WETEN?

Naam: Prof. dr. Anja Declercq
Bram Vermeulen

Werkadres: Kapucijnenvoer 39
3000 Leuven

Telefoon: 016/ 33 69 10

E-mail: anja.declercq@med.kuleuven.be
bram.vermeulen@med.kuleuven.be

